

STANISŁAWA ZMYSŁOWSKA

ROZKŁAD AKTYWNOŚCI ALFA W PROFILU GLEBOWYM

Rolnicza Pracownia Izotopowa PAN. Kierownik prof. dr M. Górski

Badania kliszowe zawartości uranu i toru w próbkach gleb wykazały, że zawartość uranu w glebach jest rzędu 10^{-6} U/g gleby, toru zaś 10^{-5} Th/g gleby, przy czym zakładano, że zachowana jest równowaga promieniotwórcza w rodzinach uranu i toru [1, 2].

Badania kliszowe są bardzo żmudne. Zastosowano metodę licznika scyntylicyjnego alfa, opartą w interpretacji wyników na tych samych założeniach co metoda klisz jądrowych. Pomiaru wykonano w Laboratorium Fizyki Jądrowej Uniwersytetu w Brukseli. Zasada działania aparatury przedstawia się następująco: cząstki alfa wysyłane są przez próbkę w formie warstewki o grubości 3 mm (źródło grube) i o powierzchni czynnej około 82 cm². Próbkę umieszczoną jest w płaskim naczyniu i lekko sprasowana ręcznie za pomocą płaskiego wieczka. Cząstki alfa padają na kryształ ZnS, wzbudzone zaś światło fluorescencji pada poprzez warstwę lucitu na fotokatodę fotomnożnika. Impulsy prądu wychodzące z fotomnożnika po wzmocnieniu liczone są w przeliczniku.

Zbadano 13 profili glebowych, co stanowiło 48 niezależnych próbek. Próbki te były zabrane z Polski. Każda próbka była badana w 2 — 4 oznaczeniach. Odchylenia od średniej nie przekraczają na ogół 10%. Wydajność liczenia jest bliska 100 %.

Ze względu na to, że nie znamy stanu równowagi promieniotwórczej toru i uranu w glebie, obserwowaną ilość impulsów przeliczono na zawartość uranu równoważnego. Przez uran równoważny rozumiemy taką ilość uranu w równowadze promieniotwórczej, która daje tę samą ilość zliczeń w tej samej „geometrii” co badana próbka.

Z otrzymanych wyników widać, że ciała promieniotwórcze, wysyłające cząstki α rozmieszczają się w różnych koncentracjach w różnych warstwach profilu glebowego. Na 9 zbadanych profilach dla 5 profili obserwujemy wzrost aktywności alfa w iluwium, a dla 2 profili wzrost taki nie został zaobserwowany.

STRESZCZENIE

Badano globalną promieniotwórczość alfa różnych warstw 13 profili glebowych (głównie gleby bielcowe) metodą scyntylacyjną. Stwierdzono wzrost aktywności alfa w warstwie iluwium.

LITERATURA

- [1] Górski M., Zmysłowska S.: Promieniotwórczość naturalna niektórych gleb Polski. Postępy Nauk Rolniczych 42, 1956, s. 11—20.
- [2] Poulaert G., Zmysłowska S.: Możliwość zastosowania spektrometru scyntylacyjnego gamma w pomiarach promieniotwórczości naturalnej gleb. Roczn. Nauk Roln., 78-A-3, 1958, s. 539 - 558.

O. ЗМЫСЛОВСКА

РАСПРЕДЕЛЕНИЕ АКТИВНОСТИ АЛЬФА
ПО ПОЧВЕННЫМ РАЗРЕЗАМ

Сельскохозяйственная Лаборатория по Изотопам Польской Академии Наук

Резюме

Исследовали общую радиоактивность альфа различных горизонтов тринадцати почвенных разрезов (преимущественно подзолистых почв) по методу сцинтиляции. Выявлено повышение активности альфа для илювиального горизонта.

S. ZMYSŁOWSKA

DISTRIBUTION OF ALPHA ACTIVITY IN THE SOIL PROFILE

Agric. Isotope Research Centre, Polish Academy of Sciences, Warsaw

Summary

Total alpha radioactivity in various horizons of 13 soil profiles (mainly podsolc soils) was investigated by scintillation method. Increased alpha activity was observed in the illuvial horizon.